

Behandeling

Operatie bij zaadbalkanker (orchidectomie)

De eerste stap in de behandeling van zaadbalkanker is een operatie.

Via een kleine snee in de lies wordt de zaadbalk, met bijbehorende bloed- en lymfevaten, uit de balzak verwijderd. Deze operatie wordt meestal op korte termijn gepland. Dit betekent dat de operatie mogelijk op dezelfde dag of de dag daarna plaatsvindt. We geven u hier kort de belangrijkste informatie rondom deze operatie.

Bekijk ook het filmpje van het UMC Utrecht over deze operatie. De operatie wordt in het Jeroen Bosch Ziekenhuis gedaan.

Bekijk de video op de website (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/>).

(073) 553 60 10

Maandag t/m vrijdag 8.30 – 17.00 uur

Hoe verloopt de behandeling?

Voorbereiding

Voor de operatie van de zaadbalk bespreken we met u of het wenselijk is om zaadcellen in te vriezen. Dit heet semenpreservatie. Ook bespreken we met u of u een testisprothese wilt. Verder wordt vlak voor of na de operatie een CT-scan gemaakt van de borst en buik om te kijken of er uitzaaiingen zijn. Uitzaaiingen komen het meest voor in de lymfeklieren die ter hoogte van de nieren, net voor de wervelkolom, liggen. Maar ook in de longen en lever komen wel eens uitzaaiingen voor.

Gebruikt u bloedverdunnende medicijnen?

Meld dit dan van tevoren aan de specialist.

Informatiefolders voorbereiding opname en operatie

Het is belangrijk dat u zich goed voorbereidt op de operatie:

- Lees de informatie: 'Anesthesie en voorbereiding op een operatie of onderzoek' (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/anesthesie>) goed door.
- Volg de instructie voor het nuchter zijn (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/sites/default/files/documents/2025-06/info-nuchter-zijn.pdf>) voor de operatie.
- Lees ook de informatie: Voorbereiding op een (dag)opname in het ziekenhuis (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/naar-het-ziekenhuis/voorbereiding-op-een-dagopname-in-het-ziekenhuis>).

Nuchter zijn

Deze operatie plannen we meestal met voorrang in op de zogenaamde 'spoedoperatiekamer'. Hierdoor kunnen we het precieze tijdstip van de operatie niet geven. Daarom vragen wij u om 6 uur voor het tijdstip van opname in het ziekenhuis niets meer te eten en te drinken.

De behandelend arts maakt afspraken met u over het innemen van eventuele medicijnen in de periode dat u nuchter moet zijn.

Hoe verloopt de behandeling?

Via een kleine snee in de lies wordt de zaadbalk, met bijbehorende bloed- en lymfevaten, uit de balzak verwijderd. De operatie duurt ongeveer 30 tot 50 minuten.

Als ervoor gekozen is meteen een testisprothese terug te plaatsen, wordt dit tijdens deze operatie gedaan via dezelfde wond. Het verwijderde weefsel wordt in het weefsellaboratorium onderzocht. Dit onderzoek duurt 5 tot 7 dagen. Hierna kan definitief vastgesteld worden of het om kanker gaat en zo ja, om welk type kanker.

Na de behandeling

Na de operatie wordt u teruggebracht naar de verpleegafdeling. Meestal kunt u binnen 1 tot 2 dagen weer met ontslag. Een week na de operatie wordt een poliklinische afspraak gepland bij de uroloog. Tijdens deze afspraak bespreekt de uroloog met u de weefseluitslag en de uitslagen van overige onderzoeken. Dan is ook bekend om welk type zaadbalkanker het gaat en of er een aanvullende behandeling moet volgen.

Behandelmogelijkheden als er geen uitzaaiingen te zien zijn

Seminoom

Regelmatige controle. Het risico op uitzaaiingen is dan zo klein dat een behandeling uit voorzorg op dit moment meer schade oplevert dan de kans dat het uitzaaiingen voorkomt. U blijft onder controle, zodat in het geval er toch uitzaaiingen optreden deze alsnog behandeld kunnen worden.

Behandeling uit voorzorg (dit heet adjuvante behandeling): chemotherapie. Er zijn geen uitzaaiingen zichtbaar maar het risico op uitzaaiingen is groot. Er kan dan worden voorgesteld om chemotherapie te geven. U krijgt dan eenmalig een kuur die maar kort duurt en op de dagbehandeling gegeven wordt. Of dit voor u nodig is wordt altijd besproken. Er zijn voortdurend nieuwe inzichten over deze preventieve chemotherapie. Uw oncoloog zal dit altijd met u bespreken.

Behandeling uit voorzorg: radiotherapie. Bij seminomen met een hoog risico kan ook uit voorzorg bestraald worden op de lymfeklieren achter in de buikholte. Dit doet men de laatste jaren steeds minder omdat de kans op lichamelijke bijwerkingen op de lange termijn groter zijn dan vroeger werd bedacht en de winst (risicovermindering op uitzaaiingen) klein is.

Non-seminoom

Ook hier wordt bij een kleine kans op uitzaaiingen afgewacht met regelmatige controle.

Bij een hoog risico op uitzaaiingen zal chemotherapie gegeven worden. Deze chemotherapie is intensiever dan voor het seminoom. De kans op uitzaaiingen wordt daarmee wel veel kleiner, deze daalt namelijk van ongeveer 50% naar 3 tot 5%.

Radiotherapie werkt niet voor het non-seminoom.

Behandelmogelijkheden als er uitzaaiingen zijn

Seminoom

Chemotherapie: hoeveel en welke vorm wordt met u besproken door de oncoloog. De kans dat u dan als nog geneest is groot. Hoe groot deze kans is hangt af van risicofactoren (bijvoorbeeld hoogte van bloedwaarden) en uitgebreidheid van de ziekte. Uw oncoloog zal altijd met u bespreken wat voor u het beste is en waarom.

Radiotherapie is mogelijk wanneer er beperkte uitzaaiingen in de lymfeklieren zijn, maar alleen voor het pure seminoom. Of er gekozen wordt voor radiotherapie of chemotherapie hangt af van bijkomende factoren. Bijvoorbeeld of uw nieren goed werken of dat er ook nog andere ziekte, zoals suikerziekte, aanwezig is.

Non-seminoom

Chemotherapie; afhankelijk van het stadium 3 of 4 kuren. Deze cyclus wordt 3 of 4 keer herhaald. De gehele behandeling duurt 9 tot 12 weken.

Het non-seminoom is niet gevoelig voor radiotherapie.

Na de chemotherapie

Na de chemotherapie kan het zijn dat er nog restafwijkingen zijn. Deze restafwijkingen hoeven op dat moment geen ziekte meer te bevatten, maar moeten toch worden weggehaald omdat deze op de lange termijn toch weer kwaadaardig kunnen worden. Of restafwijkingen moeten worden verwijderd hangt ook weer van verschillende factoren af. Bij het non-seminoom worden ook kleine restafwijkingen verwijderd. Bij het seminoom, dat niet meer actief is, hoeft dit niet altijd.

Voor het verwijderen van restafwijkingen in lymfeklieren verwijst het JBZ naar het UMC Utrecht. Bekijk hier het filmpje over deze operatie in het UMC Utrecht:

Bekijk de video op de website (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/>).

Restafwijkingen in long of lever kunnen ook in het Jeroen Bosch Ziekenhuis verwijderd worden.

Uw vaste aanspreekpunt

Uw verpleegkundig specialist of oncologieverpleegkundige urologie zal u begeleiden tijdens iedere stap van het behandelplan. Hij/zij is uw vaste aanspreekpunt. Hij/zij is altijd op de hoogte van uw situatie en de 'spin in het web' voor de verschillende zorgverleners die bij uw behandeling zijn betrokken.

In deze periode van behandeling komt er erg veel op u af. Heeft u vragen of wilt u zaken bespreken? Dan kunt u hiermee altijd terecht bij de verpleegkundig specialist Oncologische Urologie of oncologieverpleegkundige Urologie.

Thuis

Herstel thuis

De eerste tijd na de operatie kunt u last hebben van de volgende klachten en verschijnselen:

- Een pijnlijk, trekkend gevoel in de lies. Hiervoor mag u paracetamol nemen, 1 tot 3 keer per dag 1000 mg.
- Zwelling van balzak en lieswond. Het advies is om de eerste dagen na de operatie een strakke onderbroek te dragen, omdat deze steun geeft. Dit vermindert de kans op zwelling.

Leefregels en adviezen voor thuis

- De eerste dagen na de operatie mag u niet te veel persen bij de ontlasting.
- De eerste 2 weken na de operatie mag u niet baden (douchen mag wel).
- De eerste 2 weken na de operatie mag u niet zwaar tillen of ander lichamelijk zwaar werk doen. U mag ook niet zwemmen, rennen of fietsen.
- De eerste 2 weken na de operatie mag u geen geslachtsgemeenschap hebben.

Wat doet u bij problemen thuis ?

Krijgt u vóór uw controleafspraak meer pijn of blijft u pijn houden? Of zijn er andere problemen die te maken hebben met de operatie? Dan belt u het ziekenhuis.

Tijdens kantoortijden belt u naar de polikliniek Urologie, dan kunnen wij u het beste helpen. Het telefoonnummer is (073) 553 60 10. Heeft u een probleem buiten kantooruren dat echt niet kan wachten? Bel dan naar de afdeling Spoedeisende Hulp, (073) 553 27 00.

Bij vragen of problemen ná uw eerste controleafspraak belt u uw huisarts.

Heeft u geen controleafspraak in het ziekenhuis? Dan belt u met het ziekenhuis bij problemen in de eerste 10 dagen na de operatie. Ná 10 dagen belt u met uw huisarts.

Controle

We bespreken met u hoe de controles na de operatie verlopen. Dit is afhankelijk van het stadium van uw ziekte en de vervolgbehandeling die u krijgt. In ieder geval heeft u in de periode na de operatie regelmatig contact met uw uroloog en/of oncoloog.

Vragen

In deze periode van behandeling komt er erg veel op u af. Heeft u vragen of wilt u zaken bespreken? Dan kunt u hiermee terecht bij de verpleegkundig specialist Urologie of de oncologieverpleegkundige Urologie, telefoonnummer (073) 553 78 16. Zij zijn bereikbaar op werkdagen van 9.00 tot 10.30 uur.

Praktische tips

Wat neemt u mee bij een (dag)opname?

Als u voor een (dag)opname naar het ziekenhuis komt, neem dan uw geldig identiteitsbewijs mee. En ook de medicijnen die u thuis gebruikt. Lees goed de folder 'Voorbereiding op een (dag)opname (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/naar-het-ziekenhuis/voorbereiding-op-een-dagopname-in-het-ziekenhuis>)'. Hierin staat een lijstje van zaken die u moet meenemen bij een (dag)opname.

MijnJBZ

Via MijnJBZ (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/mijnjbz>) kunt u zelf een deel van uw persoonlijke en medische gegevens inzien die in het JBZ over u bekend zijn. Zie ook: Wat kan ik in MijnJBZ zien? (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/mijnjbz/wat-kan-ik-in-mijnjbz-zien>)

Opleidingsziekenhuis

In het JBZ leiden we verpleegkundigen, coassistenten, artsen en andere zorgverleners op. Dit betekent dat bij uw afspraak soms meerdere zorgverleners aanwezig zijn. En het kan zijn dat u onderzocht of behandeld wordt door een zorgverlener in opleiding (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/opleidingsziekenhuis-met-wie-heeft-u-een-afspraak>). Deze zorgverlener werkt altijd onder supervisie van een gekwalificeerde zorgverlener.

Bekijk uw zorgverzekering

Controleer zelf vóór een afspraak in het JBZ of uw zorg wordt vergoed:

- Bekijk hier (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/tarieven>) met welke zorgverzekeraars het JBZ een contract heeft.
- Het hangt ook af van uw polis of uw zorgverzekeraar alle zorg volledig vergoedt.
- Onze zorg valt voor volwassenen onder het wettelijk eigen risico. Dit betekent dat u ieder jaar eerst een bedrag zelf moet

betalen, voordat uw zorgverzekeraar kosten gaat vergoeden.

Gegevens delen

Wilt u dat zorgverleners buiten het Jeroen Bosch Ziekenhuis uw medische gegevens kunnen inzien? Dan moet u het JBZ toestemming geven (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/gegevens-delen>) om uw gegevens beschikbaar te stellen.

Betrokken afdelingen

Urologie (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/urologie>)

Code ONC-262